

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Ischl után.

Budapest, aug. 26.

A korona álláspontja a katonai kérdések tekintetében a krízis alatt nem változott. Ime az ischli bulletinek legfontosabb része. Tehát a korona a kommandónyelv tekintetében nem enged. Ez a tény, ez a megdönthetetlen igazság.

Már most mi a teendő? Érdemes-e tovább folytatni a kidacolás politikáját? Alig hiszszük. Kettős oknak kellene bennünket e politikától visszatartani. Az első az, hogy a presszió sikerrel nem kecsegtet. A korona most már nem fog engedni. Immár fél esztendeje megy a passzív rezisztencia és közelebb hozott-e vajjon egy lépéssel is a magyar kommandóhoz? Bizonyára nem. Ellenben közelebb hozott az állam pusztulásához, a külföld ellenszenvéhez. „Mindennap egy darab államot pusztítanak el!” mondá a napokban Eötvös Károly, a vezérőbizottság érdemes tagja. És ha így van, ki hiszi azt, hogy a gyenge, szétmállott országnak sikerülni fog, ami az erőnek teljében nem sikerült? Azonfelül pedig a legnagyobb tévedés azt hinni, hogy ellenségeink olyan nagyon kétségbeesnek, ha mi az államot pusztítjuk. Erre bizonyára semmi okuk sincs. Kivel dacolunk hát? Tulajdonképpen jó magunkkal.

De a másik ok, a minek a vezény-nelv további erőszakolásától vissza kellene tartania bennünket az, hogy a vívmány még megvalósulása esetén sem éri meg, amit érte áldozunk. Pedig minden józan politikának számot kell vetni azzal, mit kapunk és mit adunk érte. Eddig is már erkölcsi és anyagi javainkból módfelett sokat adtunk oda. És még nem vagyunk a végén! Mennyi áldozatra lesz vajjon még ezután szükség. Ez

beláthatatlan. Már ma áttekinthető azonban, hogy a veszteség és nyereség-számla a nemzet számára a küzdelem végén aktív nem lehet.

A két faktum azonban ridegen áll egymással szemben: a korona nem enged — a koalíció sem enged.

Mi fog most következni? A Fejérváry-kormány, úgy látszik, új helyzetet óhajt teremteni. Jelek vallanak arra, hogy a kabinet eredeti missziójának szűkre szabott kereteit kibővíti. Más szóval: nem óhajt kizárólag ügyvezető-miniszteriumnak megmaradni. E tervek kétségkívül igen komolyak és jelentőségük óriási. Egyelőre azonban csak regisztráljuk, miután azokhoz hozzászólni nincs módunkban.

Szeptember hó 15-ike előtt világosan fogjuk látni a helyzetet, mert a kormány nem fogja véka alá rejtteni szándékait.

Ugy lehet azonban, hogy az országgyűlés megnyitása előtt még komoly beszélgetésekre kerül sor a célból, hogy a koalíció kormányt alakítson. Vannak komoly politikusok, a kiknek vélekedése az, hogy végre is sikerülni fog a kommandónyelv kikapcsolásának a koalíciót megnyerni.

Zombor város és az általános választói jog. Zombor város tegnapi rendkívüli közgyűlésén Ceizel József dr. azt indítványozta, hogy a nemzeti követelések felfüggesztésével az általános titkos választói jog azonnali behozatalát kérjék. A közgyűlés az indítványt 39 szavazattal 13 ellen elvetette és elfogadta Mérő Ignác függetlenségi pártelnök indítványát, mely szerint a közgyűlés a nemzeti követelések letárgyalása után kéri az általános titkos választói jog behozatalát. A függetlenségi párt indítványának megokolásánál a karzaton levő szociálisták zajosan tüntettek, úgy hogy az elnöklő főispán a karzaton kénytelen volt kiüriteni.

Egy indirect interview.

— A politikai helyzetről. Igaz történet. —

Színhely: a Velencei Lydó. Szereplő személyek: Türr István, olasz királyi altábornagy és egy historiai nevű magyar mágnás. A beszélgetés tárgya: a magyar politikai helyzet.

A beszélgetés eleje Magyarország negyedik «társországa» körül forog. Hogy Horvát-Szlavon-Dalmátországok mellett melyik Magyarország negyedik társországa, azt már minden közjóság tudja: a világhistóriában oly fényes szerepet vitt «Bácsország». Ha a kormány iránti bizalmatlansági votum révén vezérvármegyévé avanszállhatott a koalíciós lapokban, egy — Kis-Küküllő meg egy Nagy-Küküllő, miért ne követelhesse, hivatkozással régi történelmi jogára Bácsmege, hogy társországgént szerepeljen a magyar szent korona országai között.

Türr generális is ennek az «országának» a honpórára. Pál apostol azonban egy kicsit büszkébben verte mellét, midőn odadörögte, hogy „civis Romanus sum”, mint Türr István tábornok, ha dörög magában, hogy „civis Bácskaensis sum”.

Mert a bácskai viszonyokkal egy cseppet sincs megelégedve a bácskai viszonyoknak ez alapos ismerője — ki hosszabb ideig a Ferenc-csatorna igazgatója volt és aki szerte a megyében szervezte az általa Budapesten alapított Népnevelési Egyesület fiókjait és aki néhány esztendővel ezelőtt is itten járt — bizonyára azért, nehogy a honossági törvényben meghatározott tíz évi távolléte folytán még aztán elveszítse a bácsországi honosságot.

És e genialis ember gondokba merülve, tárgyalt az említett mágnással a politikai helyzetről és körülbelül a következőkben sikerült ellesni a véleményét.

* * *

Különösen a nemzetiségi viszonyokkal nincs megelégedve a néprajzi viszonyoknak e jeles ismerője. A nemzetiségi kérdés szikrája még mindig a hamu alatt lappang és a magyar állameszme még mindig nem tudta eloltani ezt a zsarátnokot. Még a német elem sem oly hazafias, mint volt ezelőtt. Bácskában és Torontálban sem olyan, mint volt annakelőtte, amidőn ő is itt tartózkodott.

A politikai látóhatárt pedig igen sötétnek látja e kiváló politikus. — Előbb a nemzetiségieket kellene meghódítani a magyar állameszme; a műveltség magasabb fokára emelni

az értelmiséget, — aztán gazdaságilag szilárdá tenni az országot. Mert a jelen gazdasági viszonyok mellett nem fog sikerrel megküzdeni a nemzet a fellegeként tornyosuló akadályokkal.

Ötven esztendeig kellett volna várunk genialis tábornokunk szerint, kinek nevéhez annyi politikai, hadi és diplomáciai vállalkozás fűződik. Várunk kellett volna addig, míg egy magyar tisztikarunk fejlődik ki, hisz a közös hadsereg magyarországi ezredeinek tisztjei nagyobbrészt osztrákok. Várunk kellett volna addig, míg ismét katonanemzetté válik a magyar, hisz a magyar fiúgyűlöli a katonáletet és alig várja, hogy vége szakadjon önkéntességi évének. Az a lelkesedés, hév, tűz, mi a japán nemzet fiainak szívében ég, teljesen kiveszett a magyar értelmiséghez tartozó ifjakkól.

A magyar vezényszóért hiába most a küzdelem. „A király nem enged!” „Jó öreg királyunknak — ugymond — még bűnül sem lehet felróni ezt, mert hisz ő Bécsben él, ott nevelkedett, — kétféle érzelmű hát nem lehet.” Várunk kellett volna addig, míg a külpolitikai bonyodalmok és a kényszerűség a nemzeti követelmények megadására kényszeríti az uralkodót.

Sajnálom, hogy ezt az indiscretiót elkövettem, de még jobban, hogy többet ellesni nem lehetett.

Egyébként adja Isten, hogy Türr tábornoknak ne legyen igazal!

Sigma Alfa dr.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. aug. 26.

A sok kombinációba végre félhivatalos hang is vegyült. A Magyar Nemzet tegnap bejelentette a kormány terveit. A reggeli lapok a legkülönbözőlegesen értelmezik ezt a cikket és legtöbbször azt állítja, hogy választások előtt állunk. Ugron Gábor a cikkről nyilatkozik a Magyar Hirlap ma esti számában és a cikket úgy értelmezi, hogy a kormány a szándékolt reformokat pátensek útján akarja életbe léptetni.

Ezzel szemben áll az a hiteles információ, hogy a kormány a törvényes talajt nem hagyja el és a tervezett reformokat csakis parlamentáris uton lépteti életbe.

Szép ajándékban részesül mindazon tanuló, aki

KRÉCSI A. NÁNDOR

= könyvkereskedésében

Tankönyvek kötése csinos angol vászonkötésben olcsón eszközöltek.

vásárolja be tankönyv- és rajzszerzőségeit, hol is az összes tanintézetekben, az igazgatóságok által előírt tankönyvek, füzetek és rajzszközök nagy választékban jutányos áron szerezhetők be, nemkülönben iskola-táskák, könyvhordószíjak, tolltartók, vonalzők, rajztáblák, zseb-tintatartók, fekete és színes tinták, tusok, festékek nagy raktára.

Becses pártfogásukat kéri

Krécsi A. Nándor

könyvkereskedése Deák-utca, Kunetz Testvérek mellett.

Érlekes az a hír is, amiről ma politikai körökben beszéltek, de a mely eddigelé semmi irányban sem nyert megerősítést, hogy ugyanis a király válaszolni fog a szövetkezett baloldal mint parlamenti többség feliratára és ebben a feliratban fogja jelezni azokat a katonai, gazdasági és szociális reformokat, amelyekről tegnap jelent meg az első félhivatalos nyilatkozat.

Ezek szerint a hírek szerint Fejérváry Géza báró a királynak leiratát a képviselőháznak szeptember 15. tartandó ülésén terjeszti be, és ha igaz ez a hír, akkor természetesen ez a leirat fogja képezni a további tárgyalások alapját, természetesen most már nyílt színen, a parlament színe előtt, és nem ellenőrizhetetlen konvektikulumban.

Bécsből kapta a magyar sajtó annak a hírét, hogy Lukács László békekövetnek készül. Bár nem kizárt hogy úgy lesz, de azért megerősítve nincsen.

A „Pol. Ért.” jelenti: A szociáldemokrata párt röpiratokat nyomtatott amelyben felhívják a munkásokat, hogy szeptember 15-én jelenjenek meg a képviselőház előtt és azt vegyék körül.

A Bresics Kosztics ügy a fegyelmi bizottság előtt.

A szabadkai főgimnázium ideai érettségi vizsgálatának szomorú esetében, melynek Bresics Kosztics István maturáns diák lett áldozatává, ma a miniszterium által kiküldött fegyelmi bizottság megkezdte a vizsgálatot a helybeli főgimnáziumban.

A bizottság elnöke Pirchala Imre pozsonyi tankerületi főigazgató, tagjai Darvai Mór a miniszteriumhoz szolgálattételre beosztott c. főigazgató és Wagner Lajos a budapesti V. ker. állami gimnázium igazgatója, jegyzője pedig Taupert Alfréd budapesti gimnáziumi tanár.

Ma kihallgatták Reisner Lajos drt és Vojnich H. József drt.

A vizsgálatot vezető főigazgató a kihallgatás előtt kijelentette, hogy a vizsgálat folyamán Platz főigazgató ellen is fogad el adatokat, de kizárólagosan csak a Bresics-Kosztics esetre, mert más esetek a most folyó fegyelmi eljárás tárgyát nem képezhetik, megbízatása csak erre az egy esetre szól.

Reisner Lajos dr. kijelentette, hogy más adatot, mint amelyek indítványában foglaltatnak, elő nem terjeszt s más esetből kifolyólag vádat a főigazgató ellen nem emel.

Ebből az esetből kifolyólag pedig vádolja a kerületi főigazgatót, a főgimnáziumi igazgatót és a tanári kart azért, mert a szaktanár és a főigazgató ellentétes véleménye dacára az előírt eljárás mellőzésével nem kértek szavazást a fölött, vajjon

érettségire bocsátandó-e Kosztics vagy nem. A főigazgató nem engedte meg, az igazgató és a tanári kar pedig nem követelte a szavazást.

Vojnits H. József dr. vallomása is csak ezen körülmény körül forgott.

Egyről-másról.

— Budapesti levél. —

Irta: Faragó Jenő.

Sohse irigyeljék mi Bécsset! A palotái nem szebbek a mi palotáinknál, az utcái nem egyenesebbek a mi utcáinknál, a szobrai nem rosszabbak, mint a mi szobraink és az élete se olcsóbb a mi életünkénél. Ami irigyelhető Bécsből az a pompás ivóvize csupán mely az agilis munkás, szorgalmas Lueger érdeme, aki az antiszemita-skodás mellett ráér arra is, hogy a városát fejlessze, gyarapítsa, gazdagítsa és igazán impozáns, hogy mi mindent szerzett Bécsnek a »szép Károly.« No de hát Bécs is irigyelhet tőlünk egyet-mást. Teszem azt: a lovasrendőreinket, akik a »világ legszebb katonái,« amint Muzaffer Ed Din, a perzsák sok gyémántos sahja kijelentette. És irigyelhetik a mi szép asszonyainkat, szép leányainkat, akik mögött a híres bécsi szépségek csak kismiskák!... És irigyelhetik tőlünk ezt, meg amazt; semmi okunk tehát a panaszos hangra, amely mostanában egyik-másik újságban Bécs előnyeiről keseregi! Még csak az udvart se irigyeljük tőle, se a királyok járását. Hozzánk nem látogat el VII. Edvárd, se XIII. Alfonz, se ez, se amaz, még a kicsi Balkán-fejedelmek se; de hát mit veszítünk ezzel. A mi demokratáink megelégszenek a kalap királylyal, a nyakkendő királylyal, a cipő királylyal és a ruha királylyal; akikhez most egy új felség csatlakozik: a színház király.

A színház király nem más mint Beöthy László, a Király színház igazgatója. Aki »János vitéz« fölfedezte, be és kiállította, minden széppel fölcomázta, minden jóval elhalmozta; és most, amikor már igazán torkig van mindenki az émelgős nótákkal és még émelgősebb frázisokkal — új trükkel huzza tovább ezt a vékony rétestésztát.

Tetszett már olvasni róla, bizonyosan. Beöthy magához szólítja a kisdedekeket, a vidéki primadonnákat, hadd keljenek versenyre egymással, hadd tudja meg ország-világ: melyikük a legjobb János vitéz — és hadd teljék meg egynehányszor a kassza! A gondolat nem új, nem jó és nem izléses. Két évvel ezelőtt a cigányprimások versenyeztek így, a télen pedig az artisták rendeztek ilyen mulatságot az orfeumban. Nem jó a gondolat, mert a legjobb János vitéz: Fedák Sári úgy sem venne részt a versenyben és a közönségnek meg éppen csak ő kell. Nem izléses a dolog, mert a vidéki primadonnák, akik most a maguk portáján, a maguk közönsége előtt legelső, itt kellemetlen összehasonlításnak lesznek kitéve és a legjobbat is — degradálhatja másodikká, harmadikká, tizedikké is a zsüri. De heccnek elsőrangú ez a verseny, hát még ha totalizátort is állítanak

és könyvfogadásokat is elfogadnak ez estéken a Király színházban!

* * *

Szegény Kontit hazahozták. Ide vágyott a barátai közé és most ott fekszik a Korányi tanár klinikáján. Konti — kórházi ágyon. Amint belépünk hozzá, elszorul a szívünk, amint lesóványodott, forró kezét a kezünkbe teszi, amint tüzes szemét ránk emeli, amint halkán, igen halkán megszólal — a vidám, a régi Konti jut eszünkbe, az a Konti, aki a legkedvesebb ember volt a cigánysoron, aki a magyar operettét megteremtette, aki népszerűbb volt minden populáris emberünkénél, s akit szeretni oká volt mindenkinek. És most kórházi ágyon fekszik Konti. Valahol a közelben a »Király fogás« gyönyörű keringőjét klavirozza valaki, Kontinak felcsillan a szeme és halkán, boldogan mondja:

— Oly szép az élet, barátom!... Ugye, nagyon szép? . . .

* * *

Mi lesz szeptember 15-ikén? Ez a kérdés izgat mindenkit és a kávéházi forradalmárok már építik a barrikádokat. Minek fölépíteni azokat? Fővárosi ember úgy is csak akkor megy a barrikádra — ha szabadjegyet kap reá . . .

Verekedő katonatisztek.

— Saját tudósítónktól. —

Belgrádban tegnap este véres botrány történt katonatisztek, csendőrök és kőművesek között.

Dobroszavljevics százados Peronicsics hadnagygyal egy sanszonett társaságban mulatott a toposideri kert egyik vendéglőjében. A kert kapujában egy csendőr káplár állott őrt, s mikor a hadnagy azt parancsolta neki, hogy távozzék állomásáról, a csendőr vonakodott a parancsot teljesíteni. Erre a hadnagy pofozni kezdte a csendőrt, majd mikor az ellenszegült, kardjával néhányszor fejbevágta. A csendőr a verekedés közben kiragadta a kardot a hadnagy kezéből s egy udvarba futott, ahol revolveréből több lövést tett, hogy segítséget kapjon. A lövések zajára kőműves legények futottak elő, akik védelmére keltek a csendőrnek és kővel, tégladarabokkal támadtak a tisztekre, akiket súlyosan megsebesítettek.

A tisztet egy csendőrtárat mentette ki a veszedelmes helyzetből. A verekedésben egy munkás is megsebesült. A vérvesztéstől elalélt csendőrkáplárt villamos kocsin a városba vitték, ahol újabb botrány támadt. — Ugyanis a villamos kocsit egy katonai őrtárat megállította és a csendőrt az utasokkal megtelt kocsiból kihurcolta. Újabb verekedés támadt a melyben az utasok a csendőr védelmére keltek. Végre a katonák a csendőrt elhurcolták.

A verekedő tisztet is fogságra rendelték be a kaszárnnyába.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és múzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Országos vásár. Augusztus 27 és 28-án Zomborban.

Augusztus 27. Az ipartestületi dalárda hangversenyyel egybekötött tánemulatsága a városligetben.

Országos vásár. Szeptember 3. 4. 5. Szabadkán.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

— Dr. Polgár József királyi bír. Kir. törvényszékünk volt elnökét közvetlen budapesti kir. ítélőtáblai bírónak történt kinevezése után kiváló képzettségéhez méltó kinttetés érte. Az igazságügyminiszter ugyanis, mint az Ügyvédek Lapja legutóbbi száma hírül adja, a kir. kuriához kiegészítő bírónak rendelte be.

— Mamuzsich Ágo emlékezete. Városi közéletünkben egykor nagy szerepet vitt Mamuzsich Ágoston emlékére családja díszes emléket állított a bajai temetőben levő sírbolt fölé, hol örök álmát alussza a szabadkai közgyűlések híres debattora. Holnapután, hétfőn lesz a síremlék leleplezése, mely alkalommal Kuluncsich Pál főgimnáziumi hittanár fog emlékbeszédet tartani.

— Szabadságon. Vojnich Máté h. polgármester egészségének helyreállítására céljából hat heti szabadság iránt kérvényt nyújtott be a törvényhatósági bizottsághoz.

— Wébel János halála. Holnap temetik a főgim. megboldogult tanárát, Wébel Jánost. Sirjánál Kosztolányi Árpád főgimnáziumi igazgató mond emlékbeszédet. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Wébel Jánosné szül. Krób Irma fájdalomtól teljesen lesújtva tudatja a jó férj és legjobb apának Wébel János főgymn. tanárnak folyó hó 25-én hosszú kinos szenvedés után életének 43-ik és szorgalmas működésének 22-ik évében történt szomorú elhunytát. A korán elhunytat siratják még leánya: Teruska, megtört édesanyja: özv. Wébel Ferenczné, továbbá fivére: Wébel Béla nejevel és gyermekeivel, nővérei: Mészáros Gáborné szül. Wébel Mariska férjével és leányával, özv. Themák Mánóné szül. Wébel Lujza gyermekeivel, nagynénjei, nagybátyja és unokatestvérei, nagyszámu rokonai és jó ismerősei. Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 26-án délelőtt 9 órakor fog a szent Teréz egyházban a Mindenhatóknak bemutatni. Földi maradványai f. hó 27-én d. u. 5 órakor fognak az ugynevezett zentai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Szabadka. 1905. évi augusztus hó 25. Béke poraira, áldás emlékére!

— Az első népszanatórium. Három évi hangyaszorgalmu gyűjtés után abba a helyzetbe jutott a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület, hogy az első népszanatóriumot építeni kezdi és mivel az Alföld poros levegőjében pusztit e kór legvehemensebben (a halálozások átlaga itt 43%) a gyulai Lugos nevű városerdőben épül. Az építésre hat pályázó jelentkezett, a legolcsóbb ezek

Dr. Heiszler J. orvostudor
Vizgyógyintézet
Szabadkán, Mária-Terézia park, vasút mellett

Gyógy módok: massage, vízcúra, szénsavas fürdők (nauheimi).
Villanyozás, továbbá orvosi torna. Telefon 211. sz. Prospectus
Javalva van: az idegbetegségeknél mint: idegesség, hysteria, főfájás, és szédülésnél
A légző szervek betegségeinél: tüdőhurut és nehéz légzésnél (asthma). — Gyomor és bélbajoknál: székrekedésnél. — Szív bajoknál: szénsavas fürdők (nauheimi). Rheuma és köszvénynél. Mérsékelt árak. Nyáron át frissítő fürdők.

között Fodor és Reisinger aradi építészeké 446.650 korona 46 fillérrel. Tudvalevőleg a szanatórium száz betegre épül és valóságos típusa az egészségkövetelte legmodernebb szanatóriumoknak. Külön női- és férfiosztálya, betegfelvételi helye van. Cigler Győző, a zsenialis tervező valóságos remekmű; nem ornamentális épület, de a cél átérzése vezette tervező gondolatát. Az egyesület alighogy tud van az első szanatórium építési ügyein, tovább nézi feladatait s most már, mikor az egész országban megalakulnak bizottságai, új szanatóriumok felállítására gondolt és ha oly mértékű lesz a társadalom érdeklődése, amelyet remél, akkor tíz éven belül négy szanatóriumot épít az ország más-más vidékén.

— **Áthelyezések.** Az igazságügy-miniszter Gonda Károly hódoltságai járásbírói irnokot a szabadkai és Miskolci Ferencz budapesti törvényszéki irnokot a bajai járásbíróshoz helyezte át.

— **Barbarizmus a szerb temetőben.** A helybeli gör. keleti polgárok körében óriási felháborodást idézett elő a temető fölött rendelkező hitközségi vezetőség ama intézkedése, melylyel a temetőben szükségessé vált kut furását elrendelte. A kut helyét ugyanis más hely hiányában a régi sírok között szemelték ki s már a munkálatokat meg is kezdték még pedig oly képen, hogy több sírból kihányták az emberi maradványokat s a sírok helyén fogtak hozzá a kut furásához. Mi azon hiszemben, hogy ez érthetetlen és példátlan eset inkább a kellő ellenőrzés hiányának következménye, felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét, hogy a közegészségellenes és kegyetlen intézkedés mielőbb helyrehozható legyen.

— **Jászay apátplébános tolvaját elfogták.** Jászay Géza szeged-rókusai apátplébános tolvaját hosszas nyomozás után elfogták. A tolvaj egészen Ujpestig jutott, ott az odavaló csendőrök kezére került. Elfogatásáról az alábbi részleteket kaptuk: Az ujbudai csendőrök, a kézhez vett személyleírás alapján tegnap délután egyik ujbudai vendéglőben elfogták Kovács Antal 28 éves kecskeméti születési szobafestőt. Rögtön megmotozták s ekkor kiderült, hogy ő lopta meg az apátot. Kovácsnál megtalálták Jászay apátplébános — arany nyakláncának a felét. A tolvaj ugyanis a láncot széttepte s felét eladta. Megtalálták nála a lánccon függött arany keresztet is, fölolvastott állapotban. Nála volt ezeken kívül a Szabadkán elzálogosított aranyóra és aranygyűrű zálogcédulája is. A tolvajt Szegedre az apátplébános lakására kísérték, onnan pedig az ügyészségre vitték és elzárták. Kovács Antal pár nappal ezelőtt Szegeden dolgozott. Legutóbb a rókusai parokia átalakítási munkálatainál volt elfoglalva s Szent István napján kilesvén a kedvező alkalmat, az egész héten át tanulmányozott és megállapított módon éppen akkor követte el a lopást, mikor a plébános misézett. Érdekes, hogy Kovácsra senkisé gyanakodott. — Minden nehézség nélkül jutott Szabadkáig s innen Budapestig.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor jelenté: Augusztus hó még hátralévő csomópontjai 26, 27, 29 és 30-ra esnek s miután a szeptember hó elseji csomópont is erősen esős jellegű, kevés helyen lehet majd a légkör alkalmas a teljes napfogyatkozás megfigyelésére. Szeptember hó csomópontjai: —1, 4, 5, 6, 12, 13, 17, 20, 21, 24, 26, 28, 29, amelyek közül az 1, 12, 17. és 29-ikiek az erősebbek és pedig az 1-ső csapadékos jellegű s ezzel a jövő hó eleje szintén ilyennek s erősen változóznak ígérkezik. A 6-tól 12-ig állandó derült, ezt követőleg hűvös jelleggel változó, míg a 13-ikát követőleg újra állandóbb, derült, mely ekkor hosszabb tartalmunak ígérkezik.

— **Szélhámos írógép ügynök.** A budapesti rendőrség körözést adott ki Kaufmann Róbert németországi illetőségű írógép ügynök ellen, aki Lengyel Manó helybeli bankbizományostól egy írógépet csalt ki azon ürügy alatt, hogy a gyár, melynél alkalmazásban van a gépet kifogja cserélni.

— **Átszurta a lábikráját.** Kuluncsich Simon keletibei napszámos és néhány társa, akikkel a kukoricaföldön dolgozott, ma délelőtt 10 órakor rövid pihenőre abbahagyták a munkát és letelepedtek dinnyét uzsonnázni. Kuluncsich a dinnye élvezése közben összekülönbözött egyik társával s a vita hevében a dinnyét fejéhez vágva, futni kezdett előle. Kergetőzés közben Kuluncsich elcsuszott s oly szerencsétlenül esett el, hogy a kezéből kiejtett bicska lábikráját egészen keresztüldöfte. Súlyos sebet a mentők kötözték be.

— **Talált zálogcédula.** Két aranygyűrűről és egy arany remontoir óráról szóló zálogjegyet találtak, melyet igazolt tulajdonosa a rendőrségnél átvehet.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk a jóval megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

— **Orvosi körökben** már régi ismert tény, hogy a Ferenc József keserűviz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

Innen-onnan.

Egy mészárosnak beállít egy fiatalember és alkalmazást kér. A mészáros röviden kijelenti, hogy nincsen szüksége segédre.

— Alkalmazzon próbaszolgálatra, — kéri a fiatalember a mészárost.

— No, nem bánom. Álljon hát ide és szolgálja ki a kuncsaftokat. Majd meglátom félóra alatt használható legény-e.

A félóra elmúlik, pályázó kitűnően megállta helyét, úgy vágta a húst, mintha született mészáros lett volna.

— Isten neki, hát beállhat holnap de mondja meg, mivel foglalkozott ezelőtt?

— Hadnagy voltam Kassán.

Hűtlen férjek.

Hatvanezer házasságtörés évenként.

Ijesztő képét mutatja az amerikai házasság rejtelmének a megdöbbenő nyilatkozat, mely Magistrate Pool ajkáról elhangzott a napokban. Magában New Yorkban évenként hatvanezer férj hagyja el nejét és családját hűtlenül — és ezen körülmény orvoslására föl hívja a törvényesítők figyelmét. A jelentés nyilvánosságra hozatala óta a sajtó erősen kongatja a vészharangot, annál is inkább, mert nyilvánvaló, hogy az esetek száma sokkal nagyobb, mivel nem minden család hajlandó bajával és botrányával a bíróságot s a nyilvánosságot foglalkoztatni.

Mi lehet ezen egyre szaporodó bajnak az oka? A feleletet megtalálni az amerikai erkölcsökben, hol a házasságban kevés a bensőség, hol a férj addig szereti a nejét, míg tetszik neki a nő, míg szépnek találja, a feleség viszont ragaszkodik a férjhez, amíg elegendő pénzt szerez s azt reá fordítja. És ebben nincs túlzás. Egy előkelő asszonytól egy ízben tréfálódzva megkérdeztem, hogy szereti-e az urát? Hogyne! — válaszolta, mikor olyan jó ember!

... Ami pénzt keres, mind nekem adja. És ez nem kivétel, ez típus. Az amerikai leány szorgalmasan dolgozik, mint gépiró, elárúsító vagy munkás, egyik-másik sok kellemmel segítkezik „barátja” jövedelmét elfogyasztani, de ha egyszer férjhez ment, munkáról, kötelezettségekről alig akar tudni, főzéshez, háztartáshoz nem igen ért, cseléd nélkül, — ami itt nagyon költséges dolog — mozdulni sem képes s ha a férj keresete csökken, bizony hamar elszáll a szerelem, a férj élete pokol lesz.

A házasság könnyű megy, a kiábrándulás nem ritka s a válás sem felette nehéz, feltéve, hogy vagyonos emberek az illetők. Válopert vinni Amerikában igen költséges dolog, csak gazdag embereknek való. Szegény ember, ha nagyon ránehezedik a rózsalánc, egyszerűen megszökik. Ha jól szökött, messzire, nincsen semmi baj, de ha elfogják, visszahozzák és fizet, mint a köles.

TÁVIRATOK.

Politikai párbaj.

Budapest, aug. 26. A Magyarország legutóbbi számaiban nyílt levelek jelentek meg a szabadelpárt több tagjához intézve, a melyek között az egyik gróf Csekonic Gyulához volt címezve. A levélben foglaltakért Csekonic Gyula gróf elküldte megbízottait Lovászy Mártonhoz, a Magyarország felelős szerkesztőjéhez, hogy a levélben foglaltakért tőle elégtételt kérjenek. Lovászy meg is nevezte segédeit, de időközben Kaas Ivor báró kijelentette, hogy az említett cikket ő írta, s ezért kész elégtételt adni olyformán, hogy a sértéseket visszavonja és bocsánatot kér. — Ily módon Kaas részéről az ügy befejeztetett. De Csekonic Gyula gróf nem elégetett meg ezzel, hanem le-

velet irt Lovászynek, a melyben azt írja, hogy szőgyenletes dolognak tartja, hogy Lovászy sérteni tud, de elégtételadásra egy magával tehetetlen öreg urat küld ki, a ki fegyveres elégtétel helyett bocsánatot kér. E levélért Lovászy Márton provokáltatta gróf Csekonic Gyulát, a kivel ma délután fél 2 órakor kardpárbajt vívott a Fodor-féle vívóte emben. A párbajnál mindketten több karcolást és laposvágást kaptak, de Lovászy karját oly erős laposvágás érte, hogy a segédek a párbajt beszüntették.

A háború.

Páris, aug. 26. Pétervárról érkezett jelentések szerint az oroszok által Japánnak Szachalin-sziget északi feléért fizetendő vételár 1200 millió jen, vagvis több mint 3 milliárd frank.

London, aug. 26. A Daily Telegraph levelezője jelenti Portsmouthból, hogy általában azt hiszik, hogy a szombati konferencia folytatását ismét a jövő hétre fogják halasztani.

Az orosz forradalom.

Odessza, aug. 26. A városban és környékére kihirdették az ostromállapotot.

Odessza, augusztus 26. Szabaszipolban e hó 29-én ül össze a haditörvényszék, hogy itélkezzen a Pobedonoszcev lázadó matrózai fölött. Hetvenöt vádlott és nyolcvan tanu van a tárgyalásra beidézve.

SPORT.

Football mérkőzés.

A „Bácska” Szabadkai Athletikai Club által ma rendezendő football mérkőzés iránt nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. Ugyanis a „Bácska” ifju csapata, mely mérkőzésen még nem játszott, ma állja ki tűzpróbáját, melynek eredményétől lesz függővé téve, hogy a Magyar Labdarugó Szövetség által a jövő évben rendezendő Délmagyarországi bajnokságra benevezhető-e. A mai mérkőzésen a Ferencvárosi Torna Club a következő csapat összeállításával fog játszani: Dobronyi kapus, Rumbold, Forszky hátvéd, Fecht, Brody, Lángh fedezetek, Muzsik, Braun II., Pákay, Takács, Ecker csatárok.

A mint a csapat összeállításból kitűnik Ferencváros a teljes I-ső csapatot küldte le, azon csapatot, mely már három év óta tartja a bajnokságot. Reményünk tehát nem valami vérmes azonban a pestiek is el vannak készülve arra, miszerint az esetleges győzelmet csak nagy erőfeszítés árán fogják kivívni a „Bácska” szívós csapatával szemben.

A bajnoki csapat játékanak jellemzésére legyen elég annyit megjegyeznünk, hogy még a football terén nagyon finyas pesti publikum megelőgedését is minden játék alkalmá-

Iskola-könyvek, író- és rajzszerkesztésben legolcsóbb bevásárlási forrás
Vig Zs. Sándor könyv és papír-kereskedése — Szabadkán
 Minden bevásárló igen csinos ajándékot kap. — Millnovich-féle ház, Róth Ármán mellett. — Főtér

val kivivta, sőt még az angol bajnoki csapat is elismeréssel nyilatkozott a fair és gyönyörű összejátékáról.

A játék színtere a zombori-uti football pálya, a hol kényelmes ülő- és állóhelyek, valamint eső és nap ellen 60 méter hosszú sátor van felállítva. Ülőhely 1 kor. Állóhely 40 fillér. Kezdeté d. u. 5 órakor.

TANUGY.

Értesítés. A helybeli iparos tanonc-iskola felügyelő bizottság közölni teszi, hogy felügyelete alatt álló iparostanonc-iskolában az 1905-1906. tarévre szóló iratkozások szeptember hónap 1-től 15-ig terjedő időben hétfő, kedd, szerda és pénteken, mindenkor d. u. 5-7 óráig a Széchenyi-téri iskolában eszközöltnék.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Érdekes pör.

Az aradi törv.-szék polgári tanácsa előtt egy a maga nemében szenzációs, sőt mondhatnók, korszakalkotó per tárgyalódott le, amely felé a hölgyvilág figyelme bizonyára fokozottab érdeklődéssel irányul.

Egy szabócég pörösködött egy előkelő aradi úri dámaival. A pör tárgya, — amint bizonyára már kitalálták — egy női ruha volt, amelyre a dáma azt mondta, hogy el van rontva, a szabó pedig azt, hogy tökéletes. Kiküldték a szakértőket, akik csak vitatkoztak, de semmi határozatot nem tudtak hozni.

A törvényszék elhatározta, hogy megidézi a panaszos hölgyet.

A panaszos szívesen tett eleget az idézésnek és megjelent. A bírák feltették a szemüvegüket és nagy szakértelemmel minden varrást megvizsgálták a ruhán.

- Forduljon meg!
- Emelje föl a karját!
- Lépijen egyet!
- Előre . . .
- Hátra . . .

Ezek a vezényszavak hangzottak el s végül az elnök kijelentette, hogy a ruha infámis rossz, el van rontva. A szabó elvesztette a pört, hiába erősítette az ügyvédje, hogy a ruha kitűnő. A bíróság hajthatatlan maradt, s kijelentette, hogy ha már oly sokat kell fizetni a ruháért, legalább jó legyen. A szabót arra télték, hogy új ruhát csináljon, a melyet csak akkor köteles a dáma elfogadni, ha tökéletes lesz.

A bírák, — egyezünk meg ebben — bölcsök voltak. Vagy talán csak egyszerűen férjek voltak, akik örültek, hogy végre kezük közé került egy szabó? . . .

REGÉNY CSARNOK.

A HAREMNÓ.

Irta: Dugovich Imre. 14

— Ugyan Kálmán, hogyan bír ilyesmit állítani. Vagy talán igaza van, talán csak én látom másoknak. Nézzé csak, ez volt itt a legszebb

tulipánunk; vörös volt, mint a vér és most, mintha meghalványodott volna.

— Várjon csak Zorka. Leszakíthatom? Igen? Lássá most a hajába tűzöm. A maga hajának a fénylő aranyában vörösebb a bibornál. Nem, nem azt tűzöm a hajába. Ezt itt nézze, ezt a sárga sávakkal felszántott vöröset. A sárga egybeolvad a hajának a színével. Ezt is hadd tűzzem a hajába Zorka, ezt az egészen sárgát, hadd versenyezzen fénylő aranszine a hajának a színével. Nézzé, ezt a fehérsávos rózsaszínűt meg a mellére. Ugy néz ki, mint arcának a liliumfehérségére festett pír.

Zorka turté boldogan, hogy Kálmán tulipánokkal koronázza, hófehér nyakára tulipánfüzért fűzön, tulipánokkal rakja tele hullámozó kebelét, mely úgy nézett ki, mint a tenger eltévedt, virágokat ringató habos hulláma. És minél kevesebb lett a tulipánagyban a virág, annál zajosabb lett Kálmán, annál boldogabb és csendesebb Zorka. Még csak egyetlenegy tulipán volt a szárán. Halavány rózsaszine fehérnek tünt fel a napnak rézsut eső sugaraiban.

— Kálmán ezt az egyet nekem hagyja.

Ezzel már le is szakította a virágot. — Itt van Kálmán, vigye el emlékül. Rejtse el, hogy meg ne lássák, hogy senki se lássa meg. Mehetünk is már. Milyen boldogok is voltunk. Minden virág egy-egy letépett emlék volt s ezekkel az emlékekkel rakta tele a szívet, s ezek az emlékek mindig elárasztanak illatjukkal. Én gyönyörködhetem ebben a kábitó illatban, senki sem akadályozhat meg benne. Én csak azt az egyetlenegy tulipánt adom emlékül, de senkinek se mutassa meg. Órizzé meg fonyadtan, száradtan is, nekem megmarad ez a darab letarolt föld. Eljárok majd melléje, de virágokat nem ültetek bele. Ezeket, látja ezeket képzelem bele mindig.

A hangja úgy csengett, mint a távolból hangzó harang elhaló csengése és Kálmán úgy figyelt rá, mint a boldogság bucsudalára, mely a jövőendő sejtett üdvösségét hirdeti.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A ZALAPÍTÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Nyilttér. *)

Szülők figyelmébe!

A közeli iskolai beiratás alkalmával a tolongás elkerülése miatt azzal a kérelemmel fordulok a t. szülőkhöz, hogy a vezetésem alatt álló Antikvárium-könyvkereskedésben a jövő tanévre szükséges tankönyveket az összes szabadkai közép- és népiskolákra féláron már most szerezzék be. A múlt évben használtak becsesértetnek. Hogy a n. é. közönség igényeinek eleget tehessek kérem mielőbbi szíves bevásárlását.

Tisztelettel

Lipsitz Sándor

Surány-féle Antikvárium, szemben a gimnáziummal.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Spitzer Ignác

kerthelyiségében

Csengő Jani

tamburazenekara

zeneestélyt

tart.

Üzlet kiárusítás!

Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy a raktáron levő összes aruimat egészben vagy részben

minden elfogadható árban kiárusítom.

A raktár áll: Szövet szoknya, blouse, karton, zephir, batist, mos- és szövetpöngyölák, gyermek-ruhák, női ing és kötenyek, továbbá szövet, mosó és batist kelmék, melyet méter számra is igen olcsón elárusítok. A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Faragó M.

(Edénypiac.)

Vadkert (vasuti állomás) közelében, a tázlári határban szőlőnek

kitűnő minőségű

110 hold homokterület, egészben vagy 10 holdankint, szabadkézből eladó.

Tudakozódhatni

BARUCZA SÁNDOR

nyug. honvéd-örnagnál Szegeden, Szentháromság-utca 1. sz.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására adni, hogy helyben, Deak-utca, dr. Szilasi-féle házban, Havas Ferenc mellett. — szeptember 1-én egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen ujjonnan berendezett

női kalap- és kész konfekció-üzletet

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legújabb divat szerint és a legolcsóbb árban lesznek kaphatók.

Átalakításokat jutányos árban számítok.

Dús választék gyermek ruhácskákban és gyermek-kalapokban.

Több éven át Bécsben szerzett tapasztalataim biztosítják a n. é. közönséget, hogy a legfokozottabb igényeknek is képes leszek megfelelni. Becses pártfogásukat kérve

maradtam kitűnő tisztelettel

Stein Mariska.

Ugyanott tanuló-leányok felvétetnek.

Megrendelések telefon útján is eszközölhetők. Telefon-sz. 269.

Első szabadkai

Bernstein-féle

kitűnő vizesugorka- és savanyupaprika-konzerv készítése

(1. kör, Kölcsei-utca, a volt régi Schönstein-féle ecet-gyár. Saját ház).

ECET-eszenc

eladás,

amelyért kezeskedem, hogy benne az ugorka és paprika állandó és kiváló kellemes ízű. — Együttal értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta friss vizesugorkát, paprikát és savanyu árakat lehet kapni.

Szíves pártfogást kér

Bernstein Emil.

A megrendelések 50 darabtól kezdve hához szállítanak.

Ma már minden úri nő tudja, hogy a világhírű valódi angol

Edisin Crem

az egyetlen legmegbízhatóbb arcápoló szer.

Teljesen ártalmatlan, nappal is használható

zsirtalan crem.

Már néhány napi használat után eltávolít minden bőrtisztátalanságot, szeplőt, májfoltot és az

arcot üdév és fehérre varázsolja.

Kapható fehér és rózsaszinben.

Utánzatoktól óvakodjunk s csak valódi

KATONA-féle angol EDISIN cremet

kérjünk.

Egy tégely ára 1 korona. Egy darab valódi angol EDISIN szappan 80 fill.

Kapható kizárólag:

KATONA AGOSTON

gyógyszerésznél Szabadkán a Szentháromság gyógyszerárban, VIII. kör, Csernovits-utca, 285. sz.

Weitzenfeld Márczell

kender, kötél, zsinog zsák, ponyva és lópokróc raktára

Telefon szám 190. SZABADKA Kovács-utca 294.

Gabona zsák 4 nyüstös 30, len zsák 40 krtól. Borszűrő zsák. és Vizmentes restáló ponyvák négyzetméterenként 40 krtól.

Kötélárak, u. m.: istrán, kötőfék, rudálló kötelek stb. a legolcsóbb árban, csakis I. kenderből legjobb minőségben

Tennis pályák teljes berendezése 100 K.

Függő ág (hengemate) 3 korona — Halászháló, tornaszerek a legolcsóbb árban. Lótakaró hálók 10 koronától kezdve. Lópokrócok gyári raktára